

Skriftlig beretning

USIKKERHED OG TURBULENS ER DESVÆRRE VELKENDTE BEGREBER PÅ PRODUKTIONSSKOLEOMRÅDET. I 2005 HAR DET IKKE VÆRET FINANSLOVSFORSLAGET FOR 2006 DER HAR GIVET GRUND TIL BLÆST, MEN ANDRE FAKTORER DER BETYDER AT PRODUKTIONSSKOLERNE I DET KOMMENDE ÅR STÅR OVER FOR STØRRE UDFORDRINGER END SET I MANGE ÅR. UDFORDRINGERNE PÅ VORT OMRÅDE SKYLDES PRIMÆRT 3 FAKTORER: DEN GENERELLE NEDGANG I ELEVTALLET, DEN AKTUELLE UDDANNELSESPOLITISKE DEBAT OM AT FÅ FLERE UNGE TIL AT GENNEMFØRE EN UNGDOMSUDDANNELSE OG DEN IGANGVÆRENDE IMPLEMENTERING AF STRUKTURREFORMEN

UDVIKLINGEN I ÅRSELEVTALLET

Det samlede årselevtal for landets produktionsskoler blev i 2005 på ca. 6300 årselever, eller 10 % under årselevtallet for 2004. Dette fald må antages primært at skyldes at Ungdommens Uddannelsesvejledning fra 1. januar 2005 har skullet målgruppevurdere alle unge inden de kunne optages på en produktionsskole. Faldet i elevtallet er særdeles ujævnt fordelt ud over landet. Over 70 % af skolerne har haft tilbagegang – enkelte skoler med op mod 40 % af elevtallet, et par skoler har samme elevtal som i 2004, mens de resterende har haft fremgang. Det tyder på at UU's målgruppevurdering virker meget uensartet ud over landet da en nærmere analyse af tallene på ingen måde kan give andre forklaringer på de meget store udsving i elevtallet.

Det skal dog siges at målgruppevurderingen ikke alene kan forklare faldet i elevtallet. Andre faktorer har tydeligvis også haft indflydelse på elevtallet, såsom ændrede konjunkturer med en øget efterspørgsel efter arbejdskraft som konsekvens. Som nævnt har Produktionsskoleforeningen ikke kunnet konstatere noget sammenhængende mønster i elevudviklingen, hvorfor vi med stor spænding ser frem til den evaluering af lovens kon-

sekvenser, som Undervisningsministeriet netop har sat i gang. Her kan vi forhåbentlig få afklaret om nedgangen i elevtallet har den lykkelige forklaring at flere unge er kommet i gang med en ordinær uddannelse eller arbejde, eller det i højere grad skyldes øget bureaukrati samt besværlige procedurer til skade for de unge. Det aktuelle elevtal på skolerne ved årsskiftet 2005/2006 ser ud til på landsplan at ligge på mellem 15 og 20 % under elevtallet i 2004. Det indikerer at det faktiske fald i elevoptaget er væsentlig større end de 10 %'s fald i årselevtallet. Hvis elevtallet stabiliserer sig på dette niveau, kan vi forvente et elevtal på under 6000 årselever i 2006. Nedgangen i elevtallet har krævet en voldsom økonomisk og dermed også personalemæssig tilpasning på skolerne. En enkelt skole har måttet lukke, og enkelte andre har store økonomiske problemer. Dertil skal lægges at op mod 100 medarbejdere inden for det seneste år er opsagt ude på skolerne.

DET UDDANNELSESPOLITISKE

Produktionsskoleforeningen har gennem længere tid arbejdet på at opprioritere det uddannelsespolitiske arbejde, senest ved ansættelse af en ny medarbejder med

kommunikation som det primære arbejdsområde. Og vi har måttet konstatere at det uddannelsespolitiske arbejde på nuværende tidspunkt fylder mere end nogensinde i foreningens arbejde.

Første udspil kom umiddelbart efter årsmødet i 2005 i form af oplægget "En ny EGU". Dette oplæg var et resultat af et udredningsarbejde af EGU'ens udbredelse, eller måske nærmere manglende udbredelse, på produktions-skolerne. Da oplægget blev offentliggjort, var der ikke den store politiske respons, men vi har senere kunnet konstatere at det er blevet flittigt brugt i det udvalgsarbejde der har fundet sted i regi af Globaliseringsrådet.

EGU-oplægget var også et af de punkter som var på dagsordenen på et møde med undervisningsminister Bertel Haarder den 1. august. Mødet blev afholdt foranlediget af at foreningen ønskede en drøftelse af produktions-skolernes fremtidige udviklingsmuligheder. Det var en meget fordragelig samtale hvor ministeren klart gav udtryk for at man også i årene fremover vil have brug for produktions-skolerne, og at man ville bruge det kommende års tid på komme med forslag til hvordan. Umiddelbart inden sommerferien fik DPL og Forstanderkredsen indbydelse til et møde i Globaliseringsrådet om fremtidens ungdomsuddannelser. Til dette møde udarbejdede DPL, Forstanderkredsen og Produktions-skoleforeningen det fælles oplæg "Et inkluderende uddannelsessystem" som produktions-skolernes fælles bud på hvordan vi får flere unge i uddannelse. Dette oplæg dannede efterfølgende sammen med "En ny EGU" afsæt for det videre politiske arbejde i regi af Globaliseringsrådet. Med baggrund i ovennævnte møde nedsatte Globaliseringsrådet to udvalg: "Udvalget til fremtidssikring af erhvervsuddannelserne" og "Udvalget om at alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse". DPL og Forstanderkredsen var begge repræsenteret i det sidste. Stor var overraskelsen dog da kommissoriet for "Udvalget om at alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse" (efterfølgende kaldt Gennemførelsesudvalget) blev offentliggjort. Her stod at man ville undersøge om produktions-skolernes midler mere hensigtsmæssigt kunne bruges andre steder i uddannelsessystemet. Dette udsagn stod i klar modstrid til ministerens udmelding på mødet i august, hvorfor foreningen også straks rettede fornyet henvendelse til ministeren. Samtidig blev sagen rejst i Folketinget og både her og i svaret til Produktions-

skoleforeningen gav ministeren udtryk for at man ikke havde til hensigt at nedlægge skoleformen, men alene undersøge om ressourcerne på området bliver udnyttet optimalt.

Hovedindholdet i Gennemførelsesudvalgets arbejde handlede specielt om hvordan overgangene fra grundskole til videre uddannelse kan forbedres. Strategien i dette udvalgsarbejde har fra produktions-skolernes side været at argumentere for at se produktions-skolernes indsats i tæt sammenhæng med de erhvervs-kompetencegivende ungdomsuddannelser og for at produktions-skolerne fortsat er et statsligt finansieret uddannelsestilbud. Opgaven var derfor at påvise oplagte sammenhænge mellem produktions-skolerne og ungdomsuddannelserne, men med skoleformerne som selvstændige institutionsformer. Udvalgets endelige rapport udkom i februar måned 2006 og indeholder i alt 33 forslag til forbedringer. Rapportens forslag er opdelt i fire hovedområder: kommunernes indsats, uddannelsesinstitutionernes indsats, arbejdsgivernes indsats og EGU og produktions-skoler. På alle områder er der lagt op til ændringer. For produktions-skolernes vedkommende er der en række spændende tiltag omkring EGU samt muligheden for at afvikle dele af erhvervs-skolernes grunduddannelse. Dette overskygges dog af et par forslag som kan få stor negativ indflydelse på produktions-skolernes videre udvikling, nemlig forslag til afskaffelse af skoleydelsen for de unge under 18 samt en eventuel indsnævring af produktions-skolernes målgruppe. Produktions-skoleforeningen er p.t. i gang med en nærmere analyse af rapportens konsekvenser og forventer med baggrund i denne at iværksætte en række uddannelsespolitiske tiltag.

Med udgangspunkt i Globaliseringsrådets udmeldinger har Produktions-skoleforeningen i de sidste måneder af 2005 tillige haft samtaler med uddannelsespolitikere fra alle folketingets partier. Disse samtaler har primært haft til hensigt at varme op til den politiske proces der vil gå i gang i løbet af foråret 2006 omkring kommende lovinitiativer på specielt erhvervs-skoleområdet, men hvor produktions-skolernes rolle også vil komme på dagsordenen. Vi kan gennem disse samtaler konstatere at produktions-skolerne har stor politisk opbakning på tværs af Folketingssalen, men det ligger samtidig fast at man har i sinde at foretage de nødvendige justeringer af lovgivningen for at nå det ambitiøse mål med at få 95 % af de unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Fortsættes næste side

Hvor Produktionsskoleforeningen i ovenstående politiske arbejde er aktiv på banen, har vi på to andre områder holdt os bevidst i baggrunden. Det handler dels om debatten om den nye 10. kl., dels om den nye lov om at unge under 25 år, der er i stand til at påbegynde en ungdomsuddannelse, ikke kan modtage kontanthjælp. Vi har indtaget denne rolle for at tydeliggøre at produktionsskolerne skal ses som et værdifuldt supplement for netop produktionsskolernes specielle målgruppe og ikke en konkurrent til grundskolen.

Til forskel fra tidligere år har arbejdet med Finansloven ikke fyldt meget i foreningens arbejde. For første gang i mange år var der i forbindelse med Finanslovsbehandlingen ikke behandling af lovforslag der kunne få indflydelse på skolernes drift. Eneste forslag foreningen havde til ændring af Finanslovsforslaget, var forslag om omlægning af tilskuddet til vejledning i forbindelse med etablering af EGU. Dette ønske blev desværre ikke efterkommet, hvorfor det vil blive taget op igen i forbindelse med den analyse af den samlede finansiering af EGU der lægges op til skal foretages.

STRUKTURREFORM

Strukturreformen, som betyder at antallet af kommuner bliver voldsomt minimeret, har for produktionsskolerne den konsekvens at op mod halvdelen af landets ca. 100 produktionsskoler vil komme til at ligge flere sammen i samme kommune. Man kan i denne sammenhæng forvente et generelt pres fra kommunernes side på at sammenlægge eller nedlægge skoler alene ud fra økonomiske overvejelser da den enkelte kommune er pligtig til at betale grundtilskud til alle skoler. Samtidig er de små skoler under et vist pres med hensyn til stigende krav til administration, vejledning m.v. En række skoler har taget fat på debatten om en fremtidig produktionsskolestruktur i de nye kommuner. Enkelte steder er skoler påbegyndt en sammenlægning eller et udvidet samarbejde. Andre steder har man gennem en god debat fundet frem til at den nuværende struktur med flere skoler i samme kommune er den mest hensigtsmæssige. Produktionsskoleforeningen skal opfordre de skoler der endnu ikke har forholdt sig til ovennævnte forhold til at gå i gang med debatten, med henblik på at få maksimal indflydelse på produktionsskolernes position i det fremtidige kommunale landskab og dermed medvirke

til at sikre produktionsskolerne som et landsdækkende uddannelsesstilbud på både kort og længere sigt. Dette arbejde aktualiseres i endnu højere grad i forbindelse med at man i Gennemførelsesudvalget lægger op til at kommunerne skal forpligtes til at udarbejde en handlingsplan for hvordan flere unge kan gennemføre en ungdomsuddannelse. Her er det meget vigtigt at produktionsskolerne er på banen.

INITIATIVER TIL UNDERSTØTTELSE AF DE POLITISKE INDSATSOMRÅDER

Produktionsskoleforeningen leder fortsat en række udviklingsprojekter og har i 2005 afsluttet teamprojektet og det strategiske projekt. Projektbeskrivelser kan læses på www.psf.nu. Et af teamprojektets formål var at ruste de mindre skoler til at kunne kompensere for den lille organisations begrænsninger. Debatten om små eller decentralt beliggende skolars fremtidige rolle er fortsat relevant – ikke mindst i lyset af tendensen både i kommunalt og institutionelt regi til sammenlægninger og større enheder. Det strategiske projekt har givet deltagerne anledning til en fornyet indsats i forhold til ledernes kompetenceudvikling samt et yderligere fokus på evaluering og dokumentation. Forsøgene med selvevaluering føres videre i det nye evalueringsprojekt hvor 11 skoler metodisk og strategisk arbejder med forskellige evaluerings- og dokumentationsformer. Indsatsen på dette felt har høj prioritet i forhold til at kunne forklare skoleformens nødvendighed og i forhold til at kunne markedsføre vores produkt i en tid hvor der er fornyet fokus på skoleformens virkning og resultater. Inden for samme tænke måde ligger Realkompetencevurderingsprojektet (RKV) hvis første etape med en kortlægning og vurdering af anvendte RKV-metoder skal kunne føre til en udvikling af ensartede metoder til implementering på alle produktionsskoler. Realkompetencevurderingen er også et af de elementer der er ført frem i den uddannelsespolitiske debat som et element produktionsskolerne vil forpligte sig på, og som kan være med til at markere produktionsskolerne som et anerkendt formelt kompetencegivende uddannelsesstilbud. Produktionsskoleforeningen står desuden for evalueringen af lærlingeprojektet med 5 deltagende skoler og har i efteråret sammen med Dansk Metal og DS Håndværk og Industri taget initiativ til Trainee-projektet for at forbedre udslusningsmulighederne på produktionsskoler

ne. Endelig har foreningen forsat stort fokus på integrationsproblematikken bl.a. gennem integrationsprojektet hvor der på 9 skoler også i 2005 er arbejdet intensivt med mentorordninger, integrations- og arbejdspraktikmuligheder. Projektet forventes afsluttet med udgangen af 2006, men det vil fortsat være Produktionsskoleforeningens mål at styrke produktionsskolerne som et specielt tilbud netop til de flerkulturelle unge.

Efter succesen i 2004 med de regionale fyraftensmøder var det oplagt igen at invitere til en ny runde. 5 steder i landet mødtes forstandere, medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer med en eller to repræsentanter for Produktionsskoleforeningen og diskuterede struktureformens mulige konsekvenser for produktionsskolerne, skolernes forhold til erhvervsskolerne, EGU'ens rolle i den uddannelsespolitiske debat og det stigende dokumentationskrav. Produktionsskoleforeningen takker igen i år for den store tilslutning (120 deltagere) og de mange inspirerende diskussioner og spørgsmål. Produktionsskoleforeningen er også en forening for produktionsskolernes bestyrelser, og jo mere direkte vi kan komme i sparring med bestyrelserne, jo bedre et grundlag har vi at arbejde på. Det oprindelige argument for at etablere fyraftensmøderne var sikre en direkte dialog med skolernes bestyrelser. Den samme argumentation ligger til grund for at der i sensommeren blev indbudt til en landsdækkende serie af pædagogiske dage. En vekslen mellem gruppediskussion og veloplagne oplæg fra oplægsholderen Kim Kabat dannede rammen om dagene der fandt sted på 7 forskellige steder fordelt over hele landet. I løbet af et par uger var 250 medarbejdere med til at udveksle ideer og erfaringer på tværs af skolerne og diskutere hvordan fællesskabet kommer til udtryk på netop deres værksted. Her stiftede de samme medarbejdere for første gang bekendtskab med "Kabaten" – Kim Kabats model over forskellige kompetencer i relation til diskussionen om realkompetencer.

Ovennævnte pædagogiske dage blev etableret i et tæt samarbejde med pædagogisk udvalg der også har som mål at der hvert år tages initiativ til aktiviteter der omhandler områderne: værkstedundervisning, vejledning, almen undervisning samt demokratisk inddragelse af eleverne. Værkstedsundervisningen blev taget op på kursusdagen i forbindelse med årsmødet. Det var efter

deltagernes respons et utrolig godt arrangement. Tillige er der afholdt 2 velbesøgte konferencer vedr. EGU og almen undervisning som også fik megen positiv respons fra deltagerne. Konferencer vedr. vejledning samt demokratisk inddragelse af eleverne er tilrettelagt til afholdelse i foråret 2006.

FRA FPP TIL PRODUKTIONSSKOLEFORENINGEN

På foreningens generalforsamling 2005 vedtog et flertal at ændre navn fra Foreningen for Produktionsskoler og Produktionshøjskoler til Produktionsskoleforeningen. Motivationen var at foreningen ville få et mere stringent og entydigt udtryk – et resultat man kun kan opnå ved at skærpe både det kommunikative og det grafiske udtryk. Sekretariatet har i samarbejde med et designbureau designet nyt logo og ny tryklinje, og de to overordnede kommunikationsmedier websitet og nyhedsbrevet er ligeledes tænkt ind i en ny ramme. Kodeordene for websitet er brugervenlighed, overskuelighed og aktualitet, mens formålet med det nye kvartalsmagasin, som afløser nyhedsbrevet, er at give et mere langsigtet, fordybende og sammenhængende bidrag til aktuelle uddannelsespolitiske temaer inden for produktionsskoleverdenen. Vi skal stærkt beklage at den endelige implementering først er sket 10 måneder efter dens vedtagelse, men som alle andre omstillingsprocesser har også denne været både omkostningstung og resursekrævende, og den politiske situation i efteråret betød at arbejdet blev nedprioriteret i forhold til arbejdet i relation til Globaliseringsrådet.

Produktionsskoleforeningen skal afslutningsvis takke specielt DPL og Forstanderkredsen for det tætte og særdeles konstruktive samarbejde der har været gennem det seneste år og her specielt for arbejdet omkring Globaliseringsrådet. Der har været udvist stor lydhørhed over for hinandens synspunkter og god fælles forståelse for den interne arbejdsfordeling.

Produktionsskoleforeningens bestyrelse
Februar 2006